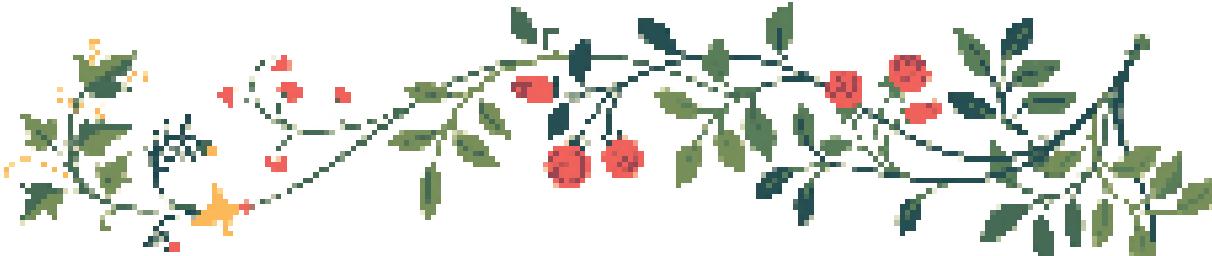

Turinys

Užmirštos pasakos Pratarmę parašė Kate Pankhurst	4
Užmirštos pasakos Ivadas	6
Narsuolė karalaitė	13
Miegantis karalaitis	39

Baltuolė ir Rožytė

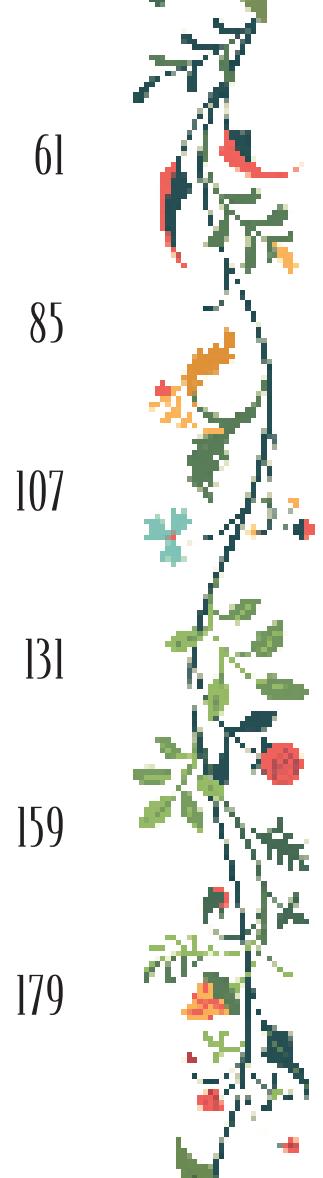
Gudruolė Molė

Riešutų Keitė

Dilgėlių karalaitė

Išmintinga karalaitė

Bebaimė Fiona ir
užkerėtas riteris

61

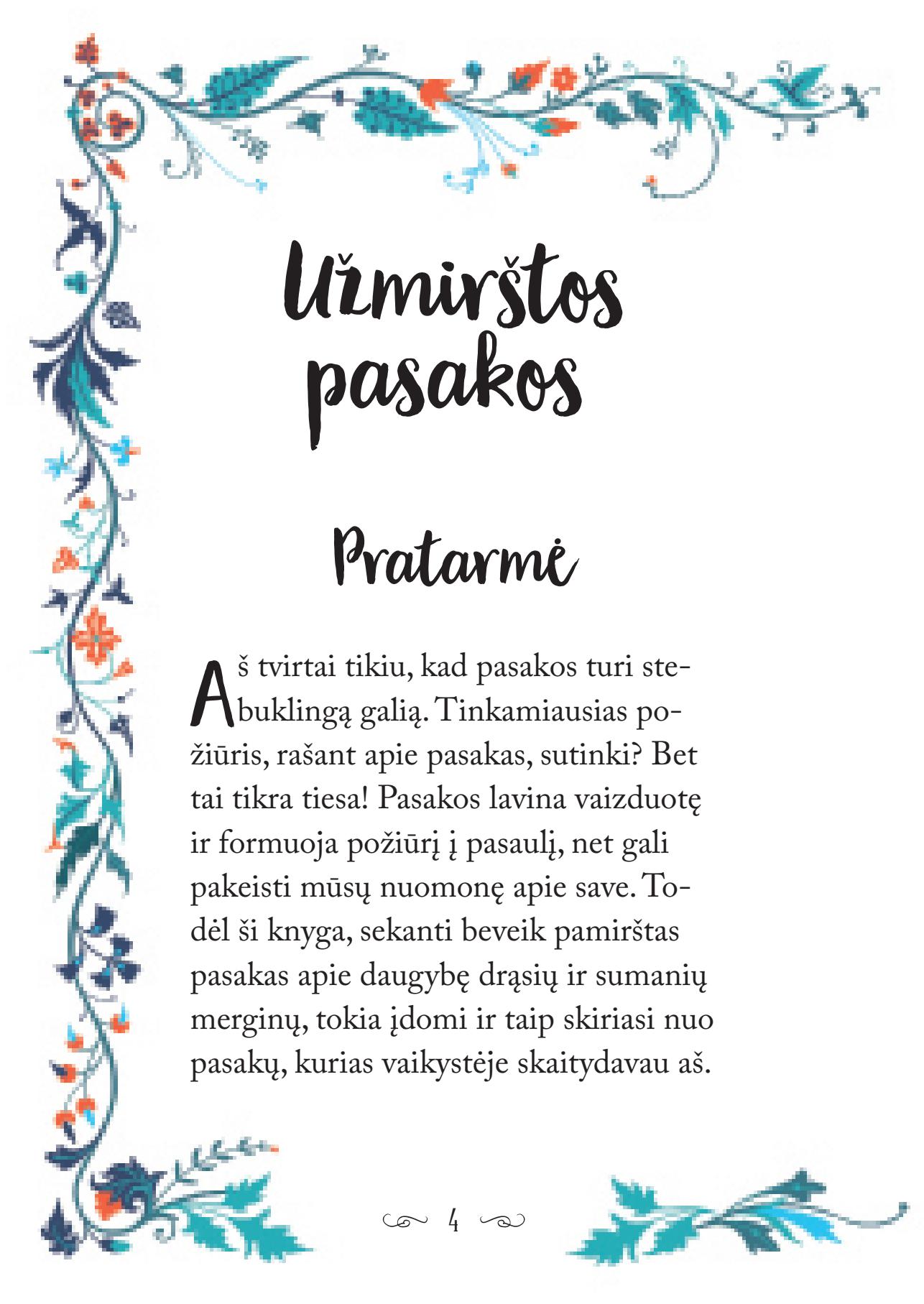
85

107

131

159

179

Užmirštos pasakos

Pratarmė

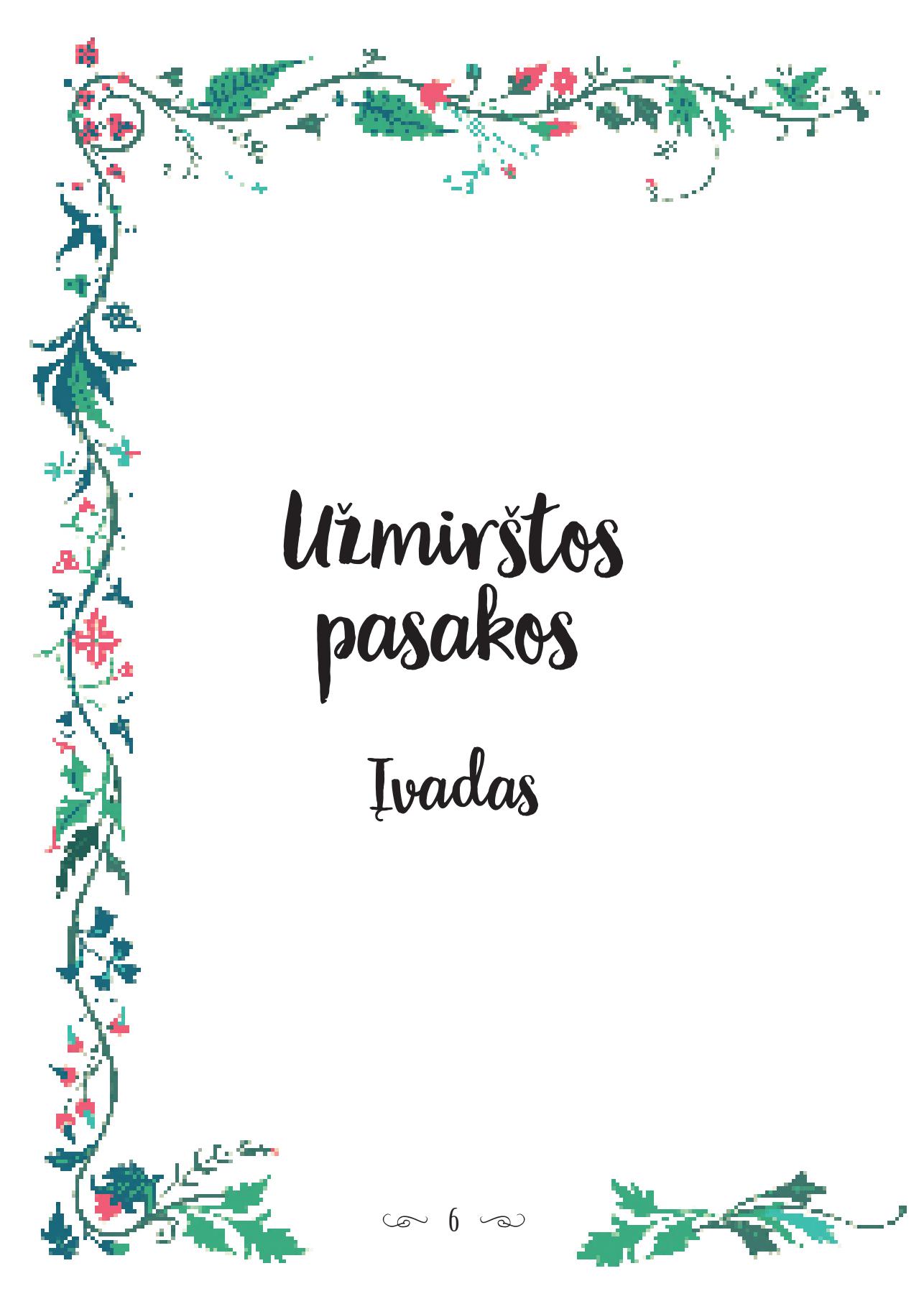
A š tvirtai tikiu, kad pasakos turi ste-
buklingą galią. Tinkamiausias po-
žiūris, rašant apie pasakas, sutinki? Bet
tai tikra tiesa! Pasakos lavina vaizduotę
ir formuoja požiūrį į pasaulį, net gali
pakeisti mūsų nuomonę apie save. To-
dėl ši knyga, sekanti beveik pamirštas
pasakas apie daugybę drąsių ir sumanių
merginų, tokia įdomi ir taip skiriasi nuo
pasakų, kurias vaikystėje skaitydavau aš.

Prisimenu, kad anų pasakų herojės MARIAS laiko pratūnodavo bokštuose, laukdamos, kol jas kas nors išvaduos. Arba kone visą pasaką pramiegodavo, laukdamos, kol atvyks karalaitis pažadinti jų iš užburto miego. Pasakos, kurias perskaitysi šioje knygoje, kitokios: šių herojų veiksmai geriau atspindi pasaulį, kuriame gyvename, kas esame ir kuo tapsime.

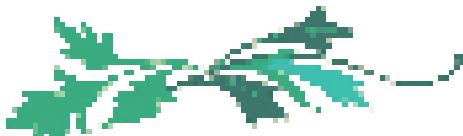
Turiu vilties, kad jos išmokys tave drąsos, sumanumo ir jégų abejoti nuomone kiekvieno, kas tvirtins, kad tu esi ne tu. Tavo istorija dar neparašyta, bet aš žinau, kad ji nebus pamiršta...

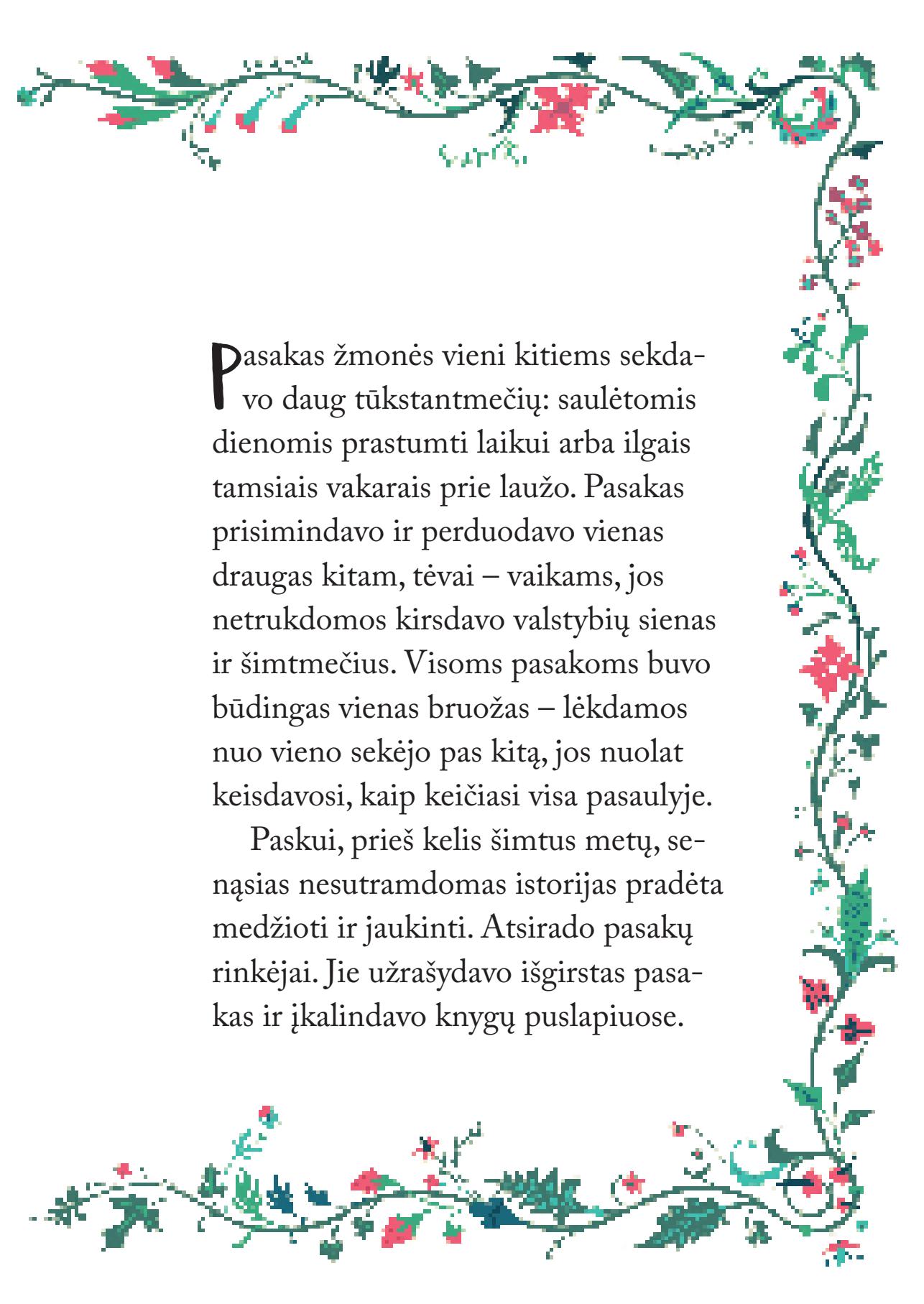
Kate Pankhurst

Užmirštos pasakos

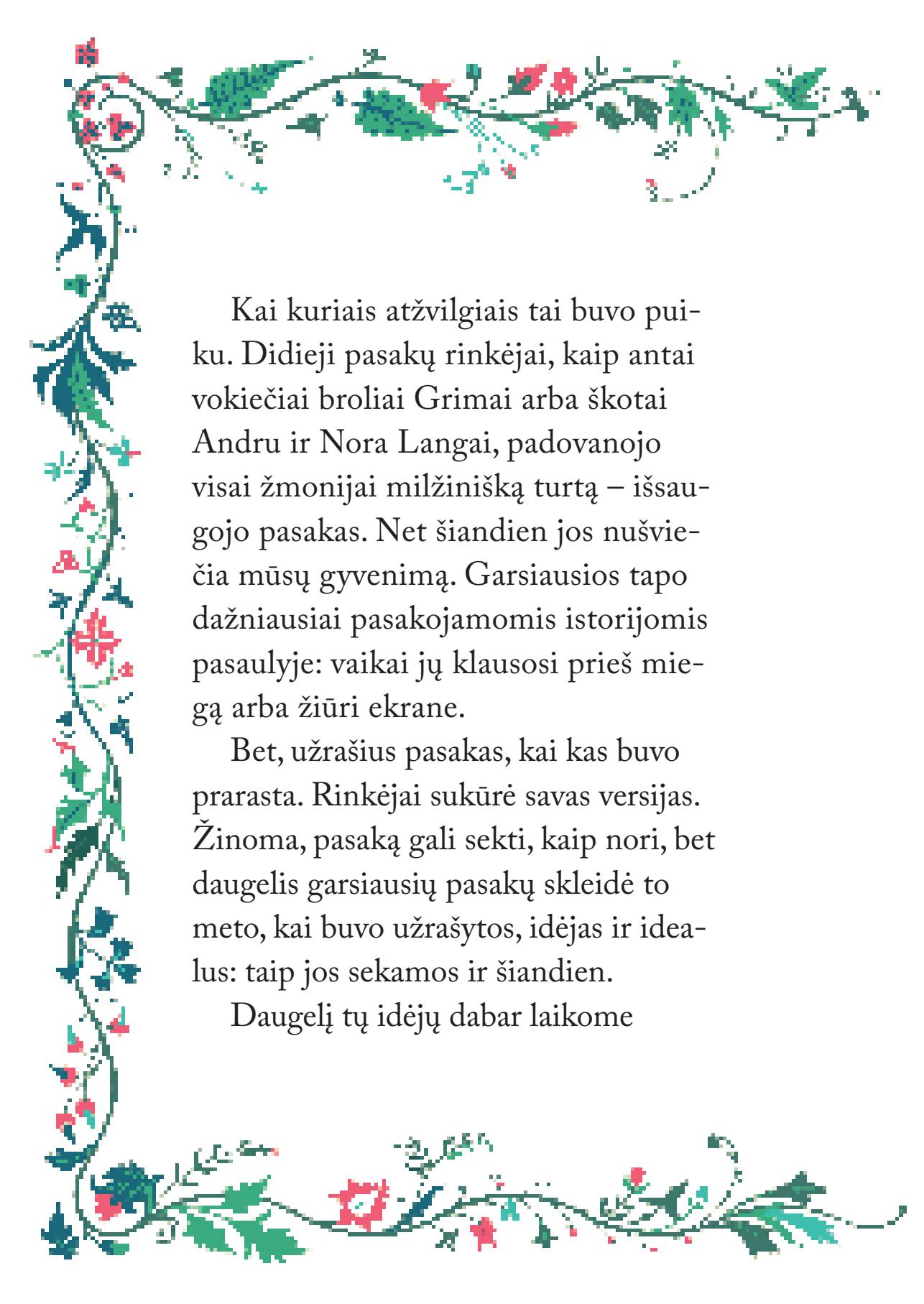
Ivadas

Pasakas žmonės vieni kitiems sekda-
vo daug tūkstantmečių: saulėtomis
dienomis prastumti laikui arba ilgais
tamsiais vakarais prie laužo. Pasakas
prisimindavo ir perduodavo vienas
draugas kitam, tėvai – vaikams, jos
netrukdomos kirsdavo valstybių sienas
ir šimtmečius. Visoms pasakoms buvo
būdingas vienos bruožas – lėkdamos
nuo vieno sekėjo pas kitą, jos nuolat
keisdavosi, kaip keičiasi visa pasaulyje.

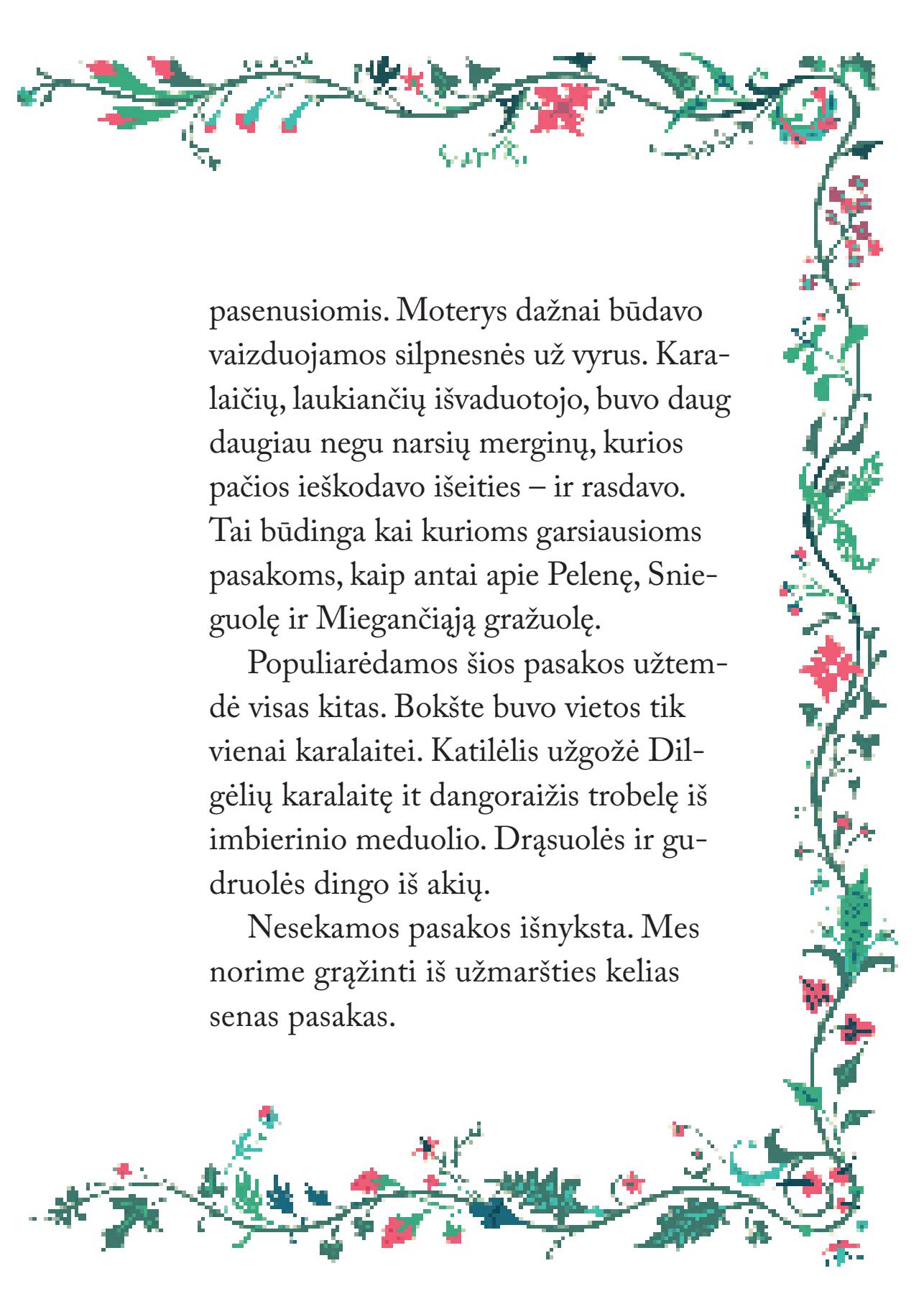
Paskui, prieš kelis šimtus metų, se-
nasiųs nesutramdomas istorijas pradėta
medžioti ir jaukinti. Atsirado pasakų
rinkėjai. Jie užrašydavo išgirstas pasa-
kas ir įkalindavo knygų puslapiuose.

Kai kuriais atžvilgiais tai buvo pui-ku. Didieji pasakų rinkėjai, kaip antai vokiečiai broliai Grimai arba škotai Andru ir Nora Langai, padovanojo visai žmonijai milžinišką turtą – išsau-gojo pasakas. Net šiandien jos nušvie-čia mūsų gyvenimą. Garsiausios tapo dažniausiai pasakojamomis istorijomis pasaulyje: vaikai jų klausosi prieš mie-gą arba žiūri ekrane.

Bet, užrašius pasakas, kai kas buvo prarasta. Rinkėjai sukūrė savas versijas. Žinoma, pasaką gali sekti, kaip nori, bet daugelis garsiausių pasakų skleidė to meto, kai buvo užrašytos, idėjas ir idea-lus: taip jos sekamos ir šiandien.

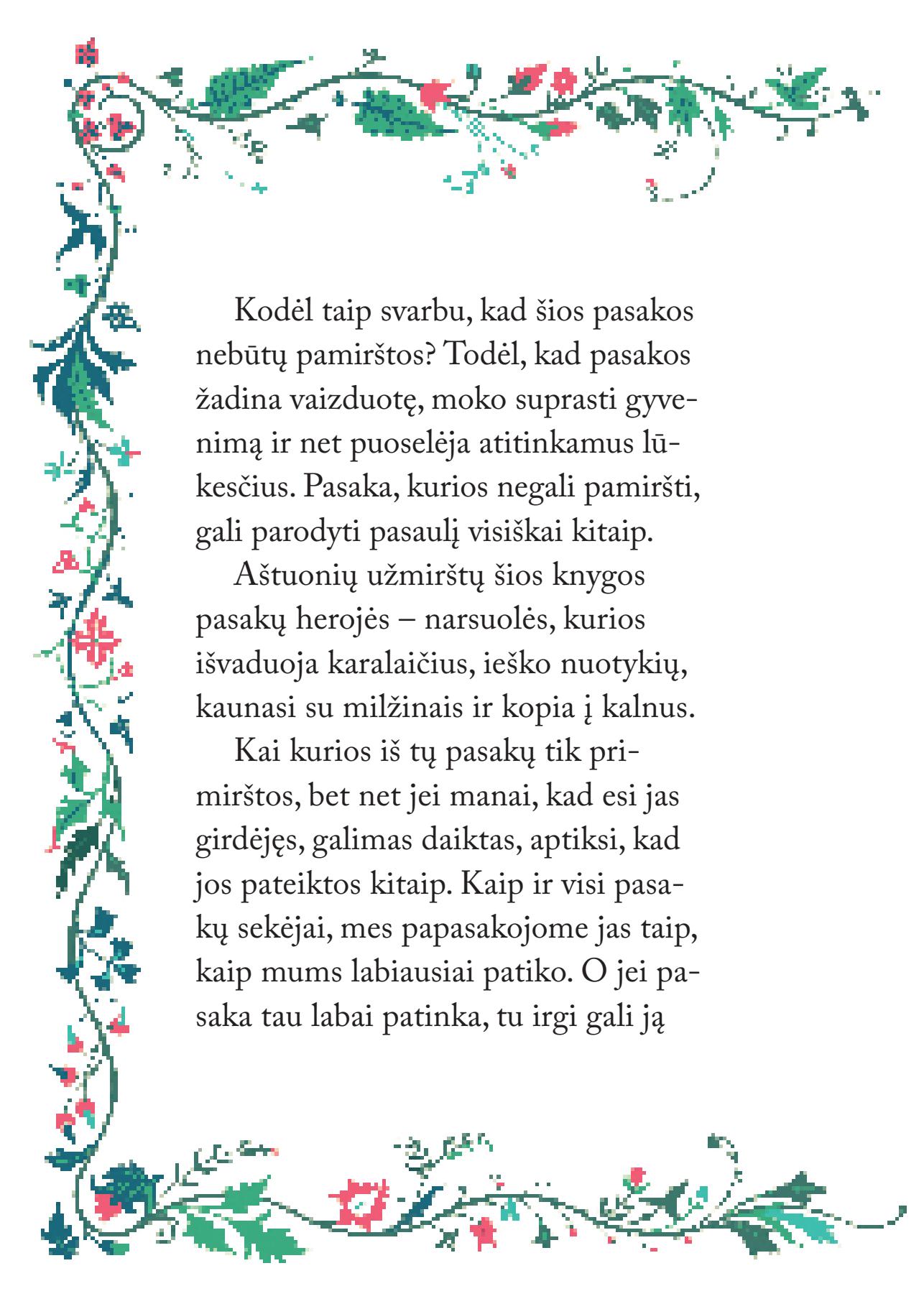
Daugelį tų idėjų dabar laikome

pasenusiomis. Moterys dažnai būdavo vaizduojamos silpnesnės už vyrus. Kara- laičių, laukiančių išvaduotojo, buvo daug daugiau negu narsių merginų, kurios pačios ieškodavo išeities – ir rasdavo. Tai būdinga kai kurioms garsiausioms pasakoms, kaip antai apie Pelenę, Snie- guolę ir Miegančiąją gražuolę.

Populiarėdamos šios pasakos užtem- dė visas kitas. Bokšte buvo vietas tik vienai karalaitei. Katilėlis užgožė Dil- gelių karalaitę it dangoraižis trobelę iš imbierinio meduolio. Drąsuolės ir gu- druolės dingo iš akių.

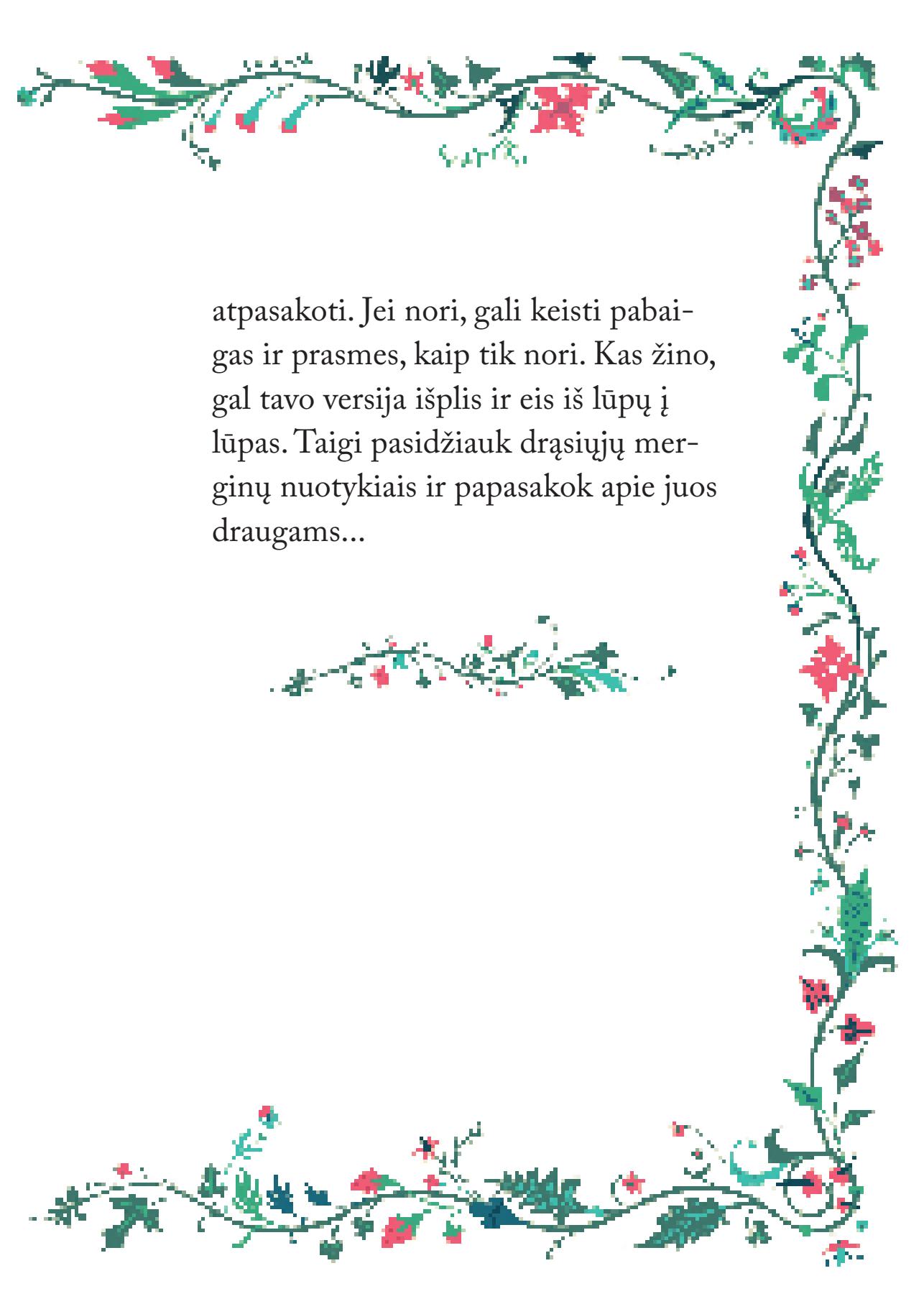
Nesekamos pasakos išnyksta. Mes norime grąžinti iš užmaršties kelias senas pasakas.

Kodėl taip svarbu, kad šios pasakos nebūtų pamirštos? Todėl, kad pasakos žadina vaizduotę, moko suprasti gyvenimą ir net puoselėja atitinkamus lūkesčius. Pasaka, kurios negali pamiršti, gali parodyti pasaulį visiškai kitaip.

Aštuonių užmirštų šios knygos pasakų herojės – narsuolės, kurios išvaduoja karalaičius, ieško nuotykių, kaunasi su milžiniais ir kopia į kalnus.

Kai kurios iš tų pasakų tik primirštos, bet net jei manai, kad esi jas girdėjės, galimas daiktas, aptiksi, kad jos pateiktos kitaip. Kaip ir visi pasakų sekėjai, mes papasakojome jas taip, kaip mums labiausiai patiko. O jei pasaka tau labai patinka, tu irgi gali ją

atpasakoti. Jei nori, gali keisti pabai-gas ir prasmes, kaip tik nori. Kas žino, gal tavo versija išplis ir eis iš lūpų į lūpas. Taigi pasidžiauk drąsiųjų mer-ginų nuotykiiais ir papasakok apie juos draugams...

*Pagal brolių Grimų
pasaką „Geležinė krosnis“*

Narsuolė karalaitė

Karalaičių būna visokių. Vienos šlaistosi po rūmus, siūdindamosi šilko ir gazo apdarus. Arba sėdi bokštuose ir dainuoja mėlyniesiems strazdams, svajodamos apie išvaduotojus.

Besė žinojo, kad tokia karalaitė ji tikrai nenori būti.

Kitos karalaitės daug kasdieniškesnės. Jos kilusios iš karalių giminės, gyvena rūmuose, siuva ir dainuoja (bet ne mėlyniesiems strazdams). Jos be galio mandagios ir nepriekaištingo elgesio, o jų drabužiai visada švarūs. Besė žinojo, kad tokia karalaitė ji irgi nenori būti.

Laimingiausia Besė būdavo arklidėse, šukuodama savo seną ponį, arba plepėdama su karaliaus kalviu ir žiūrėdama, kaip jis dirba. Ant sijonų ji juosėjo įrankių diržą. Mokėjo atrakinti spyną, nukalti pasagą ir net kalaviją.

Bet Besės tévai kuo toliau, tuo labiau liūdėjo, kad duktė auga tokia neįprasta karalaitė. Šieryt motina paklausė, kada ji pradės mokytis siūti, o tévas pasiskundė, kad jos elgesys nedera princesei.

– Ir nemanyk, kad mums patinka tavo įrankių diržas, – pridūrė motina. – Jis nemoteriškas. Jau nekalbu, kad jis nekaralaitiškas.

Paskui tėvai atsiduso, nutaisė nusivylusias minas ir pradėjo murmėti apie pareigą ir elgsenos permainas.

Besę apémė siaubinga nuojauta, kad nevaržomo bastymosi po pilies apylinkes dienos suskaičiuotos. Netrukus tėvai privers ją siūti, dainuoti ir uždraus lankytis pas kalvį. Toptelėjus tokiai minčiai, ji užsigeidė atsidurti kuo toliau nuo pilies, pabėgo į karališkajį mišką... ir paklydo.

Besė apsidairė, tikėdamasi pamatyti pažistamą medį ar taką, bet į pačią miško gūdumą atsibastė pirmą kartą ir nenutuokė, kur atsidūrusi. Dangus kuo toliau, tuo labiau niaukėsi, ir ji iš paskutinių stengėsi negalvoti apie pasalūnus vilkus ir tamsoje besislepiančią nežinomybę.

Ji klaidžiojo daug valandų ir galop užtiko mažutę medinę trobelę šiaudiniu stogu ir kreivu kaminu. „Jei man pasiseks, – pamanė Betė, – šios trobelės gyventojas padės man parsigauti namo.“

Ji tris kartus pasibeldė, bet niekas neatidare
durų, tik kažkas slopiai suriko – tarsi būtų
labai toli.

– Ei! – tarė Besė ir vėl
išgirdo slopų riksma.

Ji atsklendė skląs-
ti, ir durys atsilapojo.
Trobėlėje buvo tik vie-
nas kambarys, matyt,
tuščias. Kampe stovėjo
medinė kėdė, grindys
buvo užtiestos išblu-
kusiu kilimėliu, o
nuo lubų karojo ryše-

liai džiovintų žolelių. Ant stalo ji išvy-
do grūstuvą ir piestą, o ant lentynų – virtines
stiklinių butelių, švytinčių žalia, violetine ir
gintarine spalvomis. Kambario vidury kėksojo
didžiulė ir gana bjauri geležinė krosnis.

– Padék, – atsklido balsas iš krosnies. –
Aš spąstuose. Prašau! Išleisk mane!

Besė puolė prie krosnies ir... sustojo. Ji dar kartą pažiūrėjo į žvilgius stiklinius butelius ir pamatė, kad jie pilni visokių keistenybių, kaip antai varlių kojų, akių obuolių, o viename buvo surangyta žalia gyvatė.

– Aš, matyt, raganos pirkioje! – sušuko Besė.

– Taip ir yra, – patvirtino slopus balsas iš krosnies.

– Tai iš kur man žinoti, kad tu nesi piktoji dvasia? Babaušis arba trolis? – paklausė Besė.

– Aš ne piktoji dvasia. Aš karalaitis, – atsakė balsas. – Karalaitis Alfredas. Vidury krosnis vos pastebimai įtrūkusi. Pati pamatysi.

Besė pasilenkė ir žvilgtelėjo pro plyšelį.

– Vaje! – suriko ji.

Krošnyje tūnojo liguistos išvaizdos vaikinas.

„Tikrai ne babaušis ir ne trolis“, – pamanė Besė.

– Vargšeli, – ištarė balsu. – Nesirūpink. Aš tave ištrauksiu!

Iš įrankių diržo ji išsitraukė peilį ir gremžė geležinę krosnį, kol praurbino skylę.

– Paskubék, – tarė karalaitis Albertas. – Maldauju, paskubék! Ragana gali grįžti bet kurią akimirką.

Besė gremžė toliau, nors pirštai buvo kruvini, o rankas maudė, kol skylė pasidarė tokio

didumo, kad karalaitis pro ją iškišo ranką...
paskui koją...

– Dar truputėlį, – maldavo jis.

Besė plušėjo, kol atėjo naktis ir patekėjo ménulis, ir pagaliau karalaitis buvo išvaduotas.

– Ačiū, kad mane išgelbėjai, – tarė jis. – Aš turiu tau dėkoti už gyvybę. Mane čia iki vestuvių įkalino ragana ir pasakė, kad mane išvaduoti gali tik karalaitė.

– Ji neklydo, – atsiliepė Besė, kišdama peilių į įrankių diržą. – Aš ir esu karalaitė.

– Tu labai neįprasta karalaitė, – pasakė karalaitis Albertas, spoksodamas į jos diržą. – Pirmą kartą matau karalaitę, kuri nešiojas įrankių.

– Kalbi visai kaip mano tévai, – atsiduso Besė. – Jie nemano, kad karalaitei dera būti neįprastai. Jie nori, kad išmokčiau gražiai dainuoti ir siuvinėčiau pagalvélių užvalkaliukus.

– Mane būtų galėjusi išvaduoti tik neįprasta karalaitė, – nusišypsojo karalaitis Alfredas. – Labai džiaugiuosi, kad mane radai tu. Siuvėja nebūtų manęs ištraukusi iš krosnies.

Karalaitis išsižiojo,
ketindamas dar kažką
sakyti, bet tą akimirką
gryčios durys atsilapojo.
Į kambarėlį staugdamas
įsiveržė smardus žalias
vėjas. Kai jis nuščiuvo,
Besė išvydo moterį
ilgu juodu apsiaustu ir
palaidais plaukais.

Geltoni nagai buvo
aštrūs kaip peiliai, viena
žérinti akis žalia, kita mélyna.

Besė iškart suprato, kad čia ragana.

– Manei, taip lengva nuo manęs pabėgti? –
eidama prie karalaicchio, suniurnėjo ji.

Sugriaudė perkūnija, tvykstelėjo žaibas. Kai
Besė atsimerkė, ir ragana, ir karalaitis Alfredas
buvo dingę.

Klupdama ji išvirto iš trobelės, bet išvydo
tik tamsius medžių siluetus.

– Privalau rasti karalaitį, – pasiryžo ji. –
Gal pamatysiū, kur jis dingo, įlipusi į medį.

Šalia trobelės augo didžiulis ažuolas žemai nulinkusiomis šakomis, ir Besė kaipmat į ji įlipo. Ropštėsi nuo vienos šakos ant kitos, kol medžių lapų skliautas liko apačioje. Karalaičio niekur nė kvapo, bet ji išvydo netoliese tarp medžių mirkčiojant žiburių.

– Eisiu link žiburio, – nusprendė Besė. – Gal rasiu, kas man padės...

Ji išlipo iš medžio ir tamsoje apgraibomis nukėblino žiburio link.

Galų gale ji priėjo prie namelio, iš visų pu- sių apaugusio žole. Prie laukujų durų stūksojo malkų krūva. Besė pasilenkė ir pažvelgė pro langą. Viduje ji pamatė būrį rupūžių. Vienos buvo didelės, kitos mažos, visos tupėjo prie dailiai padengto stalo, tik viena maža rupūžytė ant grindų. Ant baltos staltiesės stovėjo dubuo keptos mėsos ir sidabrinės taurės.

Besė garsiai pabeldė ir išgirdo, kaip didžiausia rupūžė šaukia:

Rupūžyte, kelkis!
Ir atkiški velkę.

Durys iškart atsidarė, ir Besė įžengė į vidų.
Rupūžės prišoko su ja pasisveikinti.

– Prašom sestis, – pakvietė didžiausia rupūžė. – Ką veiki girių glūdumoje gūdžią naktį?

Besė papasakojo joms apie geležinę krosnį, karalaitį ir raganą, kuri ji pagrobė.

– Dabar nežinau nei kur karalaitis, nei kaip ji rasti, – baigė pasakoti ji.

– Tu atėjai ten, kur reikia, – tarė didžiausioji rupūžė, – nes mes galime tau padėti. Bet pirma pailsėk.

Jos pavalydino Besę ir nuvedė prie dailiai paklotos lovos su šilkine patalyne, atausta aukšiniais ir sidabriniais siūlais. Auštant didžioji rupūžė vėl atsisuko į mažają rupūžytę ir tarė: